

2024-06-20
S2024/01259 (delvis)**Socialdepartementet**Statskontoret
Box 396
101 27 Stockholm

Uppdrag att bidra i arbetet med att utveckla svenskt arbete om antibiotikaresistens

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att analysera och ta fram förslag till hur det nationella arbetet mot antibiotikaresistens (AMR) i Sverige kan utvecklas efter 2025. Analysen ska innehålla förslag på förbättringar av insatser, strukturer och områden i det nationella AMR-arbetet och en internationell utblick med erfarenheter från ett urval jämförbara länder.

Statskontoret ska göra en bedömning av vad som är möjligt att genomföra utan ytterligare finansiering för det nationella AMR-arbetet respektive förväntat utfall om vissa resurser tillfördes.

Statskontoret ska lämna förslag på vilken sorts inriktningsdokument som bör tas fram efter 2025, exempelvis en strategi och/eller handlingsplan, och hur dessa kan utformas för att utgöra ett effektivt styrmedel som främjar ett ändamålsenligt, effektivt och långsiktigt arbete mot AMR. I uppdraget ingår även att bedöma vilka aktörer som bör ingå i den nationella strukturen för AMR-arbetet och genomförande av arbetet. Den nationella strukturen kan handla om befintliga och nya arbetssätt, aktörer, funktioner, inriktningsdokument och metoder för genomförande.

Statskontoret bör även överväga ändamålsenliga modeller för uppföljning av strategin, exempelvis möjligheten att utforma ett urval indikatorer som skulle kunna ligga till grund för ett övervaknings- och uppföljningssystem.

Statskontoret ska när uppdraget utförs ha löpande kontakt med myndigheter och andra aktörer av betydelse för uppdraget.

Statskontoret ska löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortskrider.

Statskontoret ska senast den 15 februari 2025 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Närmare om uppdraget

Uppdraget ska utgå ifrån Sveriges gällande strategi för arbetet mot AMR, den nationella samverkansfunktionen för arbetet mot AMR samt den myndighetsgemensamma handlingsplanen. Vidare ska Statskontoret i arbetet med uppdraget utgå från gällande internationella dokument om att varje land åtar sig att utveckla en nationell handlingsplan (National Action Plan - NAP) mot AMR liksom Europeiska rådets rekommendation om intensifiering av EU:s åtgärder för att bekämpa antimikrobiell resistens genom en One health-modell (9581/23). Statskontoret bör också utgå från sina tidigare arbeten om tvärssektoriella processer och strategier samt den kommande rapport som förväntas bli utfallet av det landsbesök om One Health som europeiska smittskyddsmyndigheten (ECDC) tillsammans med Europeiska Kommissionen genomför i Sverige i september 2024, ett besök som Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att samordna och stå värd för (S2023/03147).

Ärendet

Sedan 2000 har Sverige haft en nationell strategi för arbetet mot AMR. Den nuvarande strategin är framtagen gemensamt av fem departement och förlängdes i december 2023 för att gälla till och med 2025. I takt med att det globala arbetet mot AMR har stärkts har också andra länder utvecklat sitt arbete. Länder som är jämförbara och intressanta i ett svenskt perspektiv är exempelvis de nordiska länderna, Storbritannien, Nederländerna, Belgien och Spanien.

Enligt de resolutioner som antagits inom WHO och i deklARATIONEN från högnivåmötet i FN 2016 har länder åtagit sig att utveckla One-Health orienterade nationella handlingsplaner och eftersträva implementering av dessa. I uppföljningen av arbetet ingår också rapportering om resurser för

implementering. EU:s rådsrekommendation som antogs 2023 innehåller detaljerade indikatorer och mål för respektive land för hur mycket resistensen bör minska för att bidra till EU:s övergripande mål.

År 2012 fick Socialstyrelsen (från 2015 Folkhälsomyndigheten) och Jordbruksverket i uppdrag att bilda en nationell tvärsektoriell samverkansfunktion med 25 medverkande aktörer, varav de flesta är myndigheter. Samverkansfunktionen förlängdes i maj 2024 (S2020/09824 delvis). Uppdraget om en samverkansfunktion innebar också ansvar att ta fram en myndighetsgemensam handlingsplan med utgångspunkt i den svenska strategin och en kommunikationsstrategi. Handlingsplanen innehåller tvärsektoriella insatser som genomförs av aktörer i samverkansfunktionen, däremot inte AMR-arbete som bedrivs av bara en aktör. Vissa branscher är i dag inte representerade i samverkansfunktionen, såsom akademi, näringsliv, professions- och patientföreningar. Andra nätverk, plattformar och samverkansformer på lokal, regional och nationell nivå finns också. Dessa rapporterar dock inte till regeringen som ett led i det nationella AMR-arbetet.

I betänkandet Friska djur behöver inte antibiotika (SOU 2022:43) föreslås bl.a. att den nationella samverkansfunktionen ska göras permanent genom en ny förordning och att en styrgrupp ska inrättas. Vidare föreslår utredningen att ansvaret för att leda samverkansfunktionen ska utökas med Naturvårdsverket, för att skapa förutsättningar för att arbeta tvärsektoriellt utifrån One Health-perspektivet. Betänkandet har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet.

Nationella strategier och handlingsplaner kan vara mycket olika till sin karaktär. Statskontoret har, baserat på tidigare kartläggningar och uppdrag, erfarenheter av att analysera tvärsektoriella processer. Denna kompetens behövs för att analysera hur den gällande svenska strategin för arbetet mot AMR bidrar till styrning och utfall.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Lina Pastorek

Kopia till

Utrikesdepartementet, MH

Socialdepartementet, EIS och SAM

Finansdepartementet, OFA SFÖ och BA

Utbildningsdepartementet, UF

Klimat- och näringsdepartementet, BK

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet, LB DL

Folkhälsomyndigheten

Statens jordbruksverk

Sveriges Kommuner och Regioner

Samverkan mot Antibiotikaresistens, Strama